

16.03 Τα είδη των προτάσεων

Β. Ξεχωρίζω τις προτάσεις ανάλογα αν εξαρτώνται από άλλες ή όχι

Μάθαμε ότι μπορούμε να ξεχωρίσουμε τις προτάσεις με βάση τα συστατικά τους. Ένας άλλος τρόπος για να τις ξεχωρίσουμε είναι με το αν στέκουν μόνες τους στον λόγο ή όχι.

Οι προτάσεις διακρίνονται σε **κύριες** και **εξαρτημένες / δευτερεύουσες**. Οι κύριες έχουν αυτοτελές νόημα και μπορούν να σταθούν μόνες τους.

Π.χ. Η παράταξή μας μετά τις εκλογές θα φροντίσει για το μέλλον του τόπου.

Ποιος θέλει να προχωρήσουμε μπροστά;

Δώστε μας την ψήφο σας την ερχόμενη Κυριακή!

Προσέχω! Οι κύριες προτάσεις μπορεί να είναι και **ερωτηματικές**.
Να δηλώνουν δηλαδή μια ερώτηση του ομιλητή προς τον ακροατή:
Θέλετε να προχωρήσουμε μπροστά;
Ποιος θέλει να προχωρήσουμε μπροστά;

Ο Νίκος είπε **ότι θα πάει στη συναυλία**.

[εξαρτημένη πρόταση – αντικείμενο του **είπε**]

Ο Πέτρος ρώτησε **ποιο ήταν το θρανίο του**.

[εξαρτημένη πρόταση – αντικείμενο του **ρώτησε**]

Τα παιδιά ξύπνησαν **όταν είχε πια ξημερώσει**.

[εξαρτημένη πρόταση – προσδιορισμός χρόνου]

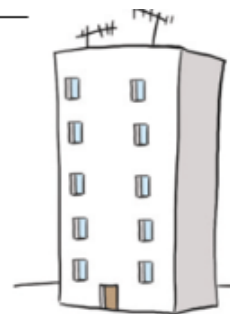
Ο Βασίλης σπούδασε **για να μορφωθεί**.

[εξαρτημένη πρόταση – προσδιορισμός σκοπού]

Οι εξαρτημένες προτάσεις συμπληρώνουν τις κύριες προτάσεις και είτε λειτουργούν ως όροι τους (υποκείμενα, αντικείμενα) είτε μας δίνουν μια πληροφορία για τις συνθήκες μέσα στις οποίες πραγματοποιείται αυτό που

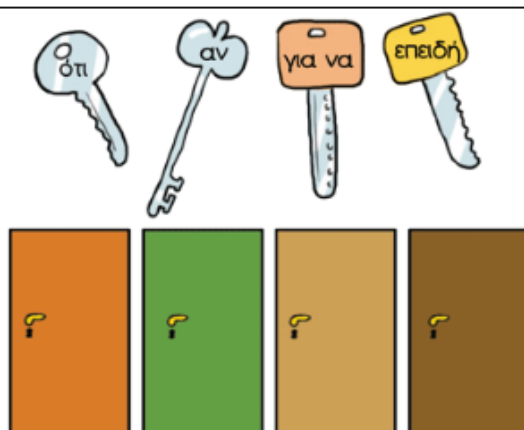
δείχνει η κύρια πρόταση. Οι εξαρτημένες προτάσεις δε στέκονται μόνες τους στον λόγο.

Άρα, οι κύριες προτάσεις μοιάζουν με το ισόγειο μιας πολυκατοικίας. Μπορεί να σταθεί και μόνο του χωρίς στήριξη από άλλους ορόφους. Οι εξαρτημένες προτάσεις μοιάζουν τα διαμερίσματα των επάνω ορόφων. Πρέπει να στηρίζονται πάνω στο ισόγειο και δεν μπορούν να σταθούν από μόνα τους!

Οι εξαρτημένες προτάσεις ξεκινούν (ή –όπως λέμε– εισάγονται) με μερικές ξεχωριστές λέξεις, τους **συνδέσμους** (βλ. ενότητα 14.1 μ). Αυτές οι λέξεις συνδέουν τις εξαρτημένες με τις κύριες προτάσεις. Οι σύνδεσμοι, επίσης, μας δείχνουν τι λογής είναι οι εξαρτημένες προτάσεις.

Αν οι εξαρτημένες προτάσεις είναι τα διαμερίσματα των επάνω ορόφων μιας πολυκατοικίας, οι σύνδεσμοι που τις εισάγουν είναι τα κλειδιά! Χωρίς το κατάλληλο κλειδί δεν μπορούμε να προχωρήσουμε από το ισόγειο και να μπούμε σε ένα διαμέρισμα του επάνω ορόφου! Άρα, κάθε εξαρτημένη πρόταση πρέπει να εισάγεται με τον κατάλληλο σύνδεσμο.

Τι να θυμάμαι όταν γράφω

- Χωρίζω με κόμμα τις εξαρτημένες προτάσεις που δεν έχουν στενή σχέση με την κύρια πρόταση και μπορούμε να τις παραλείψουμε. Π.χ. Αφού φάει το πρωινό του, ο Ορέστης φεύγει για το σχολείο.
- Αντίθετα, δεν μπορώ να χωρίσω με κόμμα εξαρτημένες προτάσεις που συμπληρώνουν το νόημα της κύριας πρότασης και, επομένως, είναι στενά συνδεδεμένες με αυτή. Π.χ. Ο Βρασίδης είπε ότι θα πάει διακοπές.